

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 2. Nostra sententia proponitur & probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

vnatur vnione à se distincta, ita vt vnio respondeat vnioni, vel suppositum supposito.

Tertio sic probatur, quia subsistentia, seu suppositualitas creata distinguitur à parte rei à natura; sed non distinguitur vt modus à re: ergo vt res à re: consequentia est evidens in nostris principiis, nos enim inter extrema positiua à parte rei solas distinctiones rei à re, vel modi à re cognoscimus; maior etiam à nobis admittitur: minorem ita probat Albert. modus non habet aliam realitatem à realitate rei cuius est modus; vnde vt realitatem habeat, innititur ipsi rei, tanquam fundamento suae realitatis, sed implicat subsistentiam inniti naturae, cum natura potius illi innitatur: ergo subsistentia non est modus, sed potius erit res, cum habeat aliam realitatem à realitate naturae.

6 Si respondeas substantiam vt quo constituere naturam per se, naturamque in illa inniti, subsistentiam vero vt quod inniti naturae illique communicari.

7 Contra erit, quia nunquam ratio vt quo potest habere modum oppositum effectui formali quem praestat, non enim potest dici, quod existentia vt quo faciat existere, & vt quod non existat, & quod duratio faciat durare vt quo, & quod ipsa vt quod non dureret, cum quia rationes formales seipsis sunt tales, cum etiam quia formae dant effectus formales, communiando se ipsas: ergo non possunt habere in seipsis esse oppositum effectui formali, quem communicant; quare si subsistentia est ratio formalis vt quo, perfectatis independentiae naturae in alio, ipsa non poterit vt quod habere modum oppositum existendi, innitendo scilicet in natura & per substantiationem.

8 Quarto sic probatur, quia natura substantialis est imperfecta & limitata: ergo indiget substantante: ergo substantans debet esse aliquid realiter distinctum ab illa: antecedens, & prima consequentia communiter admittuntur. Secunda vero consequentia probatur, modus non potest habere rationem substantantis cum potius modus substantetur à re cuius est modus, & in illa innitatur: ergo debet dari aliqua realitas distincta, quae non solum naturae tribuat modum essendi per se, sicut tribuit subsistentia diuina naturae diuinæ, sed etiam tribuat substantiationem ipsi naturae creatae propter suam imperfectionem.

SECTIO II.

Nostra sententia proponitur, & probatur.

9 Conclusio: suppositualitas non est res, sed modus: probatur primo, quia natura essentialiter completa substantialis in existentia habet potentialitatem, vt compleatur à suppositualitate in esse substantiae, tanquam ab ultimo termino. & vltima actualitate in illa ratione: ergo suppositualitas est modus naturae; antecedens sic probatur, quia in sententia P. Hurt. suppositualitas est vltimus terminus, & vltimum complementum naturae in existentia, &c. & est distincta entitas à parte rei ab ipsa natura, vt patet ex mysterio incarnationis perficientis; naturam in ratione suppositi, & actiui illam, suppositualitas enim actus est respectu naturae, & ideo in sententia omnium DD. reducitur ad causam formalem, quae necessario actus est: ergo natura est potentia respectu

subsistentiae, quia in his subiectis à quibus forma, vel quasi forma re ipsa distinguuntur, datur vera ratio potentiae, & forma sunt veri actus respectu talium subiectorum; vt videre est in forma caeli empirici, & in intellectu respectu animae; & sine controuersia in intellectu, & volitione respectu intellectus, & voluntatis: sed natura à parte rei distinguitur à suppositualitate, & est vnita illi, non vt actus alteri actui, quia duo actus nunquam vniuntur: ergo vt potentia actui, ita vt natura sit potentia; suppositualitas autem sit illius actus vltimus, quia vltimo complet, & terminat naturam, fin eo quod suppositualitas amplius terminabilis, & actuabilis sit, v.g. ibi dicitur vltima actualitas, & determinatio subiecti praesentis, quia est entitas ex natura rei distincta à subiecto, & ita determinat, & actuat intrinsece illud in ordine ad locum, & ipsa praesentia seu vbi amplius non sit actuabile, & determinabile: ergo similiter si suppositualitas est intrinsece in natura, & distinguitur in re ab ipsa, & est in ratione terminandi vltimum, ita à se formaliter vt in genere causae formalis non habeat esse ab alio: ergo natura habet potentialitatem respectu illius, tanquam respectu vltimae actualitatis, & determinationis à qua vltimo determinatur; & actuat in illa ratione naturae, quae de se non est suppositum, sed est tale per participationem à suppositualitate distincta à se à parte rei, in quo distinguitur natura creata ab increata, quae per relationem identificatam cum sua entitate est suppositum, & ita non habet aliam actualitatem vltimam distinctam à se, vt habet natura creata, quae si vltimo debet actuari, necessario est vt talis actiatio fiat per suppositualitatem aliam in re ab ipsa, & vocatur vltima actualitas, quia correspondet potentialitati naturae sine aliqua potentialitate ex parte ipsius, quia ipsa non est amplius actuabilis, sed tota actiatio in ratione suppositi terminatur & sistit vltimo in ipsa suppositualitate, cum habeat à se, & per se quod natura per participationem ab ipsa.

Consequentia praecipua, & prima sic probatur, 10 quia omnis vltima actualitas, & determinatio in aliquo genere est modus illius rei cuius actualitas & determinatio vltima est; sed suppositualitas in constitutione suppositi est vltima actualitas, & determinatio naturae: ergo est modus naturae. Maior est evidens, quia omne vltimū alicuius rei est modus illius, quod adeo verum est, vt etiam Metaphysica loquendo, quia indiuiduatio est vltimum in constitutione essentiali, & terminus illius dicitur modus essentiae; vno autem quia est vltimum in illo genere, cum vnibilitas partium sistat vltimo in vnione est modus, actio est vltimum respectu potentiae agentis, & sic est modus illius; & punctum vltimum indiuisibile, mirum quia tale est modus, & ratio à priori est, quia nulla res potest esse vltima actualitas, & vltima actualis affectio rei, cum omnis res respectu sui effectus formalis possit esse in potentialitate, saltem diuinitus vt videre est non reddit panem quantum, sed tantum in potentia; & sic vt reddat panem quantum indiget alia actualitate vnionis ad panem, quae vltima est, quia non est amplius actuabilis; ipsa autem res cum sit amplius, & amplius vltima actualitas, non potest esse vltima actualitas, vltimum complementum, seu vltimus terminus rei, cum ab illa detur progressio ad aliud, & aliud propter indifferentiam cuiuscunque rei vt amplius, & amplius actuetur, ex eo quod res est; exemplis

exemplis manifestis ostenditur, materia enim prima est actuabilis per formam substantialem, v.g. per animam rationalem tanquam per actum essentiali ipsius, etiam est actuabilis per formas accidentales, v.g. per quantitatem, & quia quantitas etiam est res, est iterum actuabilis per qualitates, donec per figuram ultimo actentur; tam quantitas quam qualitas in qua actuatio- ne sistit, ac terminatur ultimo progressio omnium actuatum materię primę, ita ut ultima actualitas illius ex parte suę passionis scilicet quantitatıs quiescat in figura, ratione cuius figura ipsa ultima actualitas dicitur, quia in ipsa finitur tota actuatio supradicta, figura nullo modo est ulterius actuabilis, & non ob aliam rationem, quia est modus, nam si vel non esset modus sed res, haberet indifferentiam, ut ulterius actuaretur, & sic non esset ultima actualitas, ut videre est in omni re, quę vera realis entitas est, nam omnis res corporea aut est substantia, aut est quantitas, aut est qualitas, sed tam substantia, quam quantitas, & qualitas sunt ulterius actuabiles, quia substantia per quantitatem, quantitas per qualitatem, & vtrique per figuram actuatur, figura autem, quia modus est nō est amplius actuabilis, & sic est ultima actualitas, quia modus est: ergo ē contra rei, quia res, non potest competere ratio ultimę actualitatis, tum quia res ut res est, cum non consistat in actualitate habet semper indifferentiam ad ulteriorem actuatiōem, quod ē contra euenit in modo, cuius essentia consistit, in actualitate sine aliqua potentialitate, ratione cuius potest esse ultima actualitas, seu finis, & terminus actuatiōis rei, tum etiam quia quod alicui membro diuidenti aliquam rationem communem conuenit aliquod prædicatum propter rationem propriam, & differentiam particularem ipsius membri diuidentis, tale prædicatum nullo modo potest competere alteri opposito membro diuidenti rationem communem diuisi, sicut quia homini conuenit quatenus homo est libertas in operando, talis libertas non potest competere bruto, sed modo quia modus est, & quatenus actualitas est, competit non esse amplius actuabile, & ideo competit ei esse ultimum in actuatiōe: ergo hoc prædicatum scilicet esse ultimum in actuatiōe aliqua non potest competere rei, quatenus res est, si quidem est membrum oppositum respectu modi in diuisione entis ut sic, ens enim adæquate diuiditur in rem, & modum.

Deinde actuatio materię primę per actum substantialem, scilicet per animam rationalem, non sistit in ipsa anima rationali, quia ipsa anima rationalis etiam iterum actuatur per alium actum accidentalem, scilicet per voluntatem, & intellectum, & intellectus ulterius actuatur per intellectiōem, intellectiō autem actuatur per inhærentiam, tanquam per ultimum terminum, in qua tota actuatio illius ordinis sistit, & conuiescit, quę certe non conuiesceret, nec sisteret si iterum inhærentia illa esset res, tum quia non esset maior ratio huius quam cæterarum rerum, tum quia haberet potentialitatem & indifferentiam propriam rerum ad ulteriorem actuatiōem: ergo res ut res non potest esse ultima actualitas in aliquo genere, nec ultimum complementum, seu terminus in illo ordine, & genere; quod sic demonstratur, quia substantię conuenit, ulterius actuari tam accidentaliter quam substantialiter; substantialiter per substantiam, accidentaliter per accidentia, sed non conuenit ei talis ulterius actua-

bilitas, quia substantia est, quia si quatenus substantia est conueniret ei solum talis actuabilitas nulli alteri, quę non esset substantia conueniret, sicut quia homini ut sic, quia homo est conuenit esse rationale animal, nulli alteri quod non est homo conuenit esse rationale, sed non solum substantię, sed etiam quantitati & qualitati conuenit ulterius actuabilitas: ergo non conuenit illi in quantum substantia est, sed potius quatenus conuenit in aliquo prædicato cum quantitate, & qualitate, quatenus distinguuntur ab omnibus modis, sed tale prædicatum in quo conueniunt, & per quod distinguuntur ab omnibus modis, ratione cuius conuenit substantię esse ulterius actuabilis, non est aliud nisi realitas: ergo substantię quatenus res est, & vera realitas est ulterius actuabilis: ergo omnis res quatenus res est distincta à modo petiit esse ulterius actuabilem: ergo nulla res quatenus res est, potest esse ultima actualitas & ultima determinatio, nec ultimum complementum, sed substantia est ultima actualitas naturę substantialis, in qua sistit tota actuatio substantię, nam materia prima actuatur per formam, ex qua actuatiōe constituitur essentialiter natura completa, talis autem natura ulterius actuatur per supposititalitatem compositam, sicut natura Angelica simplex actuatur etiam per supposititalitatem simplicem spiritualem, tales autem supposititalitates, non sunt amplius actuabiles: ergo sunt ultima actualitas, ultima determinatio, & ultimum complementum naturę substantialis: ergo euidenter sequitur talem supposititalitatem non esse rem, sed modum substantialem.

Dices, licet ex hac parte videatur probari supposititalitatem esse modum, nihilominus absolute non conuincere argumentationē factam supposititalitati conuenire entitatem modalem, quia non est determinatio ad alterum, omnis enim modus determinatio ad alterum est.

Contra, quia adhesio passiuæ creationis in termino creato est modus ipsius, sed illa adhesio passiuæ non est determinatio ad aliud; ipsa enim actio creatiuæ, quatenus adheret suo termino, vocatur adhesio passiuæ, sic enim adherendo ad nihil aliud determinat, non ad agens, quia ad agens determinatur per actionem, quatenus producit illud esse, non autem quatenus passiuæ adheret: ergo falsum est dicere quod omnis modus est determinatio ad aliud, & sic bene poterit esse supposititalitas modus, sine eo quod sit determinatio ad aliud, quod autem talis adhesio creationis sit modus, sic patet, quia ipsa entitas creationis est modus: ergo quęcumque denominatio ab illa est etiam modalis, modus enim non potest inducere rationem rei sub quacunque ratione, ratio autem euidentis est, quia nihil aliud est modus nisi entitas tam debilis, & imperfecta, quę sine re cuius entitas est, non potest per potentiam Dei absolutam separata conseruari, sed adhesio passiuæ creationis in termino creato non potest diuinitus separata conseruari sine termino: ergo essentialiter est modus.

Item probatur hoc exēplo generationis passivę, quę passio vocatur, & constituit distinctum prædicamentum à generatione, quatenus, quatenus actio est, talis enim passio generationis, sine dubio entitas modalis est, quia identificatur cum generatione quę vere modus est: atqui talis passio non est determinatio ad aliud: ergo bene potest esse modus aliquis sine determinatione ad aliud.

Dices, nec ratione posse distingui formalitates creationis, & passivæ adhesionis in illa.

14 Contra, quia illa quæ in communi separantur in individuo possunt ratione separari, sed adhærere ut sic potest dari in formalitate non productiva & omnipotentia Dei est formalitas productiva sine adhaerentia: ergo per intellectum poterit separare, producere, ut actio, & ut fluxus ab agente à passiva adhaerentia in termino, quæ ut sic vocatur passio adhaerentia, sicut actio recepta in materia prima vocatur passio inhaerentia: ergo illa adhaerentia passiva, & ipsa formalitas producendi, non sunt una, sed duæ formalitates per intellectum.

Secundo contra evidenter probō non omnem modum debere esse determinationem ad alterum, quia figura, v. g. hominis, & figura circularis, quadrangularis, &c. item situs corporis sunt modi vere, & realiter; quod patet evidenter, quia figura hominis, figura circularis, quadrangularis, & triangularis sunt actuales affectiones quantitatis, & non possunt adhuc diuinitus sine quantitate conservari, separate ab ipsa, hoc enim est evidentissimum indicium ab omnibus Metaphysicis acceptum, & à Theologis defensum, & conservatum, ratione cuius distinguuntur entitates modales à realibus, ideoque asserunt unanimiter quantitatem in Eucharistia non esse modalem entitatem panis, sed realitatem veram, quia separata à pane conservatur in Eucharistia: ergo figura hominis, quæ non potest separata consistere eo modo quo vnio, actio, & sessio à re cuius est figura, erit sine dubio modus, & nihilominus minime est determinatio ad aliud, ad quid enim determinatur homo per figuram exteriorem hominis: ergo falsum est dicere quod modus est determinatio ad alterum. Præterea situs sine dubio est modus, quia nihil aliud est quatenus distinguitur ab vbi, nisi dispositio partium, quæ per vbi erant in loco resistentis ex vbi ratione, ut asserit ipse P. Hurt. sed illa dispositio non est ordinatio ad aliud, nam si aliud esset ad quod ordinaretur, esset locus; sed non est ordinatio ad locum, cum hoc sit minus vbi, seu præsentia à quo resultat situs: nam ad eundem terminum non possunt vbi & situs ordinari, quia iam superflueret, aut situs, aut vbi: ergo situs non ordinatur ad aliud, licet sit modus: ergo non omnis modus est ordinatio ad aliud, quod autem sit modus patet, quia ut ait P. Hurt. in *Physicis*, disp. 14. sect. 5. in fine. Situs resultat, vel dimanat ab vbi, sed vbi est modus sine dubio, ut ipse Hurt. in *Met.* asserit, disp. 2. sect. 6. quodque fatetur ab omni Schola Metaphysicorum, ideoque prædicamentum vbi dicitur ab omnibus prædicamentum modale, & à modo non potest resultare res, alias effectus esset perfectior sua causa: ergo situs, qui resultat à modo vbi, non est res, sed modus.

15 Deinde, quia æuum, vel duratio Angelica est modus Angeli: sed talis modus non est determinatio ad aliud, quia non est ad tempus, tempus enim uti successivum, & diuisibile non potest esse mensura homogenea vbi, quia æuum est superioris ordinis respectu temporis; mensuratum enim non potest esse perfectius mensura, nec est determinatio ad æuum imaginarium, quia illud ut sic est ens rationis, solum enim datur spatium permanens supra cælum, quod licet imaginarium vocetur, est tamen reale vacuum, tempus autem imaginarium, & æuum imaginarium sunt entia rationis: sed ens reale uti est æuum Angelici, non potest ordinari ad ens rationis: ergo

æuum Angeli, quod est modus illius non est ordinatio ad alterum.

Præterea, omnis modus habet siue à parte ante, siue à parte post mutatum esse, quod est aut primum, aut vltimum indiuisibile, siue initiatum, siue terminatum, & in linea dantur primum, & vltimum indiuisibile, per quod tam à principio, quam à fine terminatur, sed tam mutatum esse, quam indiuisibile lineæ sunt modi, & non sunt determinationes ad aliud, sed solum termini rei: ergo falsum est dicere quod omnis modus est determinatio ad aliud, ratio autem à priori potest dari, quia omnis terminus rei eo quod vltimum illius est, debet esse modus rei conueniens illi, quatenus finita, & limitata res est omne enim finitum, & limitatum debet habere terminos quibus claudatur, sed inter res finitas, & limitatas, quædam sunt absolutæ, & quædam relatiuæ: ergo vnaqueque debet terminari, & habere terminos suæ naturæ proportionatos, ita ut res absoluta terminetur termino absoluto, ut ait Aristoteles *lib. 3. Physic. cap. 8. text. 74.* his verbis, aliud præterea est tangere, aliud esse terminatum; illud enim ad aliud est, quod vero terminatum est non est ad aliud, & relatiua relatiua, & ad aliud: atqui terminus absolutus non est ad aliud, & omnis terminus est modus: ergo datur modus absolutus, qui non sit ad aliud, quare nullo modo poterit assignari ratio, quæ cogat asserere nullos dari modos absolutos, cum concedantur à P. Hurt. modi relatiui.

16 Præterea, quia suppositalitas est determinatio non solum in existentia, ut ait ipse Hurt. sed etiam ad operandum, id est ut sit proxima potentia in homine ad operationes eliciendas, actiones enim suppositorum sunt, quia suppositum est quod vere operatur per potentias; unde suppositalitas est ratio sine qua non potest operari potentia: sed potentia, & operatio sunt aliud à supposito, & à natura, & suppositalitas est determinatio naturæ ad operandum: ergo iam est determinatio, & complementum naturæ ad aliud: ergo ex hac parte potest esse modus.

17 Ratio autem euidens à priori nostræ veritatis est, quia natura habet potentialitatem, & indifferentiam ad essendum in hoc supposito proprio numero, & individuo, & in alio proprio in infinitum, quia infinitæ suppositalitates numero distinctæ propriæ possunt vniiri, & etiam est indifferentia natura ut sit in alieno supposito: ergo quando suppositatur, habet suppositalitatem per quam tollatur illa indifferentia, & exerceatur talis potentialitas: ergo talis suppositalitas se ipsa est determinatio illius naturæ, & non est indifferens ad illam, & ad aliam, unde per se ipsam erit actualitas, seu actualis, & vltima affectio naturæ, unde non erit res sed modus, quia omnis res habet indifferentiam, & potentialitatem, & sic per se ipsam non potest esse determinatio, quod ipse Hurt. aperte fatetur. Consequenter quoad primam partem sic patet, quia si suppositalitas illa se ipsa non esset determinatio, & per suam essentiam esset indifferens, ut determinaret per aliud, & sic per participationem ab alio determinaret: ergo egeret alia determinatione tolente indifferentiam illius, de qua iterum interrogaremus idem ipsum, & sic procederet in infinitum, sed non est concedendus processus infinitus: ergo sistendum est in prima suppositalitate, quia non est maior ratio vnus quam alterius; unde per suam essentiam erit determinatio. Et

Quaest. III. Vtrum hoc positiuum, &c. 69

18 Et si dicas non dari indifferentiam in natura ad alienum suppositum, nisi diuinitus, seu in ordine ad potentiam diuinam, à qua non debet colligi essentia rerum.

19 Contra, quia ipse per P. Hurt. lib. 6. sect. 6. illius *disputationis*, ait ex potentia absoluta posse recte venari indifferentiam rei, & rationem modi, nam colligit vnionem esse modum, sic fortitur essentiam modi vnio vnus rei cum alia; nam cum duæ res, vel sint indifferentes ad vnionem, vel possint diuinitus esse sine illa; item cælum empyreum habet indifferentiam ad hanc formam, vel aliam, sic ille, licet solum per potentiam Dei absolutam possit illi hæc numero forma à materia tolli: ergo bene venatur rationem modi in suppositualitate, & indifferentiam naturæ etiam in ordine ad potentiam absolutam, præcipue quia indifferentia naturæ ad hanc numero suppositualitatem propriam, vel ad aliam propriam etiam indiuidualiter distinctam probabilius vocatur naturalis, & solum extrinsece, & secundum quid supra naturam, vt est potentia materiae ad formam iam amissam.

20 Deinde probatur hæc conclusio efficaciter omnibus argumentis, quibus vsi sumus *disp. 1. Met. quaest. vltima, concl. 2.* ad probandum secundam facilitatem habitus non esse modum, sed rem opposito modo tamen, quia hic debemus probare illis demonstrationibus, præcipue argumento primo eiusque confirmatione, vltimoque illius conclusionis suppositualitatem non esse rem, sed modum.

21 Tertio probatur principaliter, si quia suppositualitas non esset modus, sed res, non esset accidens, sed substantia simpliciter, & absolute realis, quia cum illa deberet esse complementum substantiæ in esse talis, & deberet constituere suppositum, quod est ens per se substantiale, necessario deberet esse substantia absolute, & simpliciter: tum sic, illa substantia non esset materia, quia non reciperet formam substantialem: ergo esset forma substantialis; paret consequentia, quia nihil aliud est forma substantialis, nisi actus substantialis, & perfectio substantialis vera: sed suppositualitas est actus substantialis veraque perfectio substantialis: ergo suppositualitas esset vera forma substantialis, maior est euidens ex definitione Philosophi, qui sic definit formam substantialem: forma est actus vnus per se constituens cum materia, quod adeo verum est, vt etiam accidentia dicantur formæ accidentales, ex eo quod sunt actus accidentales, nam propriissima ratio formæ in actuando consistit, quare sine dubio verum est formam substantialem esse actum minor sic probatur, quia natura perficitur substantialiter per suppositualitatem, ac completur in sua vltima perfectione, sine dubio enim, si per possibile vel impossibile deficeret absolute, & omnino omnis suppositualitas, deficeret magna perfectio naturæ, & conditio maxime necessaria ad operandum; contra vero natura dum est in supposito, est in vltima perfectione sibi debita, à qua maxime perficitur ac decoratur ipsa natura: sed omnis perfectio est actus vt constat ex ipso P. Hurtad. probante vnionem esse actum vtriusque partis, ac proinde debere subiectari in illis, quia est perfectio vtriusque: ergo forma, quæ perfectio est naturæ, est actus illius, præcipue quia omnis potentialitas, seu indifferentia debet actuari, & determinari per actum determi-

natum, & ideo materia prima quia potentialitas est, determinatur, & actuatur vere, & proprie per actum substantialem qui est forma, & potentia vitales vt intellectus & voluntas, quia potentialitates sunt, actuantur per actus intelligendi, & volendi, tanquam per veros actus proprios: sed natura substantialis non est actus per seipsam suppositualitas ipsius, siquidem diuinitus potest separari ab illa, & ex alio capite respicit talem suppositualitatem cum indifferentia ad aliam, & tanquam quid perfectibile ab illis: ergo tanquam potentia ad suum actum: ergo tanquam potentia suam formam substantialem, ita vt sint in eodem ordine, & primario se respiciant. Tum sic, hæc substantia, quæ actus est, & perfectio naturæ ex sua essentia est actus, & perfectio illius: ergo ex sua essentia est forma substantialis naturæ; paret hæc consequentia, quia eo modo est aliqua entitas forma, quo est perfectio, & actus: sed talis suppositualitas, quæ substantia realis est ex sua essentia, & ex prædicatis essentialibus propriis est perfectio & actus, ita vt non sit amplius perfectibilis, & actuabilis essentialiter, cum ex sua essentia petat vltimo aduenire naturæ, tanquam complementum ipsius: ergo ex sua essentia est forma essentialiterque talis debet appellari, quod autem ex sua essentia sit perfectio, & actus sic patet, quia ex sua essentia & prædicatis essentialibus propriis est instituta talis suppositualitas, ad suppositandam naturam complendam illam, & constituendam ipsam in vltima sua perfectione, & sine in supposito nimirum, finis enim constitutionis naturæ est suppositum.

Deinde, quia hæc substantia realis de qua loquimur ex sua essentia est constitutum suppositi: sed suppositum est constitutum perfectum omnibusque numeris absolutum: ergo suppositualitas vt constitutum est, debet esse perfectior, quia perfectum est effectus formalis perfectionis, sicut animatum effectus formalis animæ, & album effectus formalis albedinis: atqui effectus formalis debet esse sicut est forma: ergo suppositum quod est effectus formalis perfectus debet esse à forma, quæ perfectio sit: sed forma constituens suppositum est suppositualitas: ergo forma quæ constituit perfectum est illa, suppositum enim perfectum est vt diximus: ergo talis substantia realis, quæ suppositualitas dicitur ex sua essentia, & essentialiter perfectio est: ergo essentialiter actus est; ac proinde essentialiter erit forma, præcipue quia non habet aliud munus ex sua essentia talis substantia, præter constituere suppositum, perficere, seu actuare naturam, & si aliud habet, ostendant aduersarij, quod nullo modo ostendunt; cum autem constituere suppositum, perficere naturam & actuare illam sit munus perfectionis & actus, & actus sit forma suppositualitas, cuius munus hoc est, erit forma actus, & perfectio: atqui tale munus non conuenit suppositualitati accidentaliter, & secundario, sed primaria institutione, & ex vi essentia ipsius suppositualitatis: ergo suppositualitas est essentialiter forma substantialis: sed forma omnis essentialiter substantialis petit potentiam passiuam essentialiter substantialem primario, & per se respicientem talem actum, seu formam: ergo natura quæ respicit suppositualitatem primario, & per se essentialiter respicit illam tanquam potentia passiuam essentialis suum actum essentialiter

essentialiter, sed ex actu essentiali, & ex potentia passiva essentiali resultat totum essentialiter, ideo enim ex materia prima, & ex anima rationali resultat totum essentialiter, quia anima rationalis est actus essentialis materiae primae, & materia prima est potentia essentialis talis actus: ergo ex unione naturae, & supposititalitatis resultat quoddam totum essentialiter substantiale: ergo tam supposititalitas, quam natura, sunt partes essentielles illius totius, eo enim modo sunt partes, quo est totum: sed compositum ex supposititalitate, & natura est totum essentialiter: ergo supposititalitas, & natura sunt partes essentielles: ergo sunt partes essentialiter incomplete: ergo compositum ex anima rationali, & corpore non est homo completus essentialiter, nec est tota essentia hominis, quia id cui deficit aliqua pars essentialis non est essentialiter complete tale: sed composito ex materia, & anima rationali deficit alia pars essentialis, scilicet forma essentialis, cum qua componebat unum totum essentialiter: ergo illa non est essentialiter homo completus, sicut sola anima non est tota essentia hominis completa, quia deficit alia pars essentialis hominis cum qua essentialiter componit ipsum hominem, ex quo maximum absurdum in fide sequitur, nimirum quod Christus non sit homo essentialiter completus. Pater hoc quia in Christo Domino tantum est humanitas, sed humanitas non est totum essentialiter completum, quod vocatur homo, seu completum essentialiter compositum humanum, cum deficiat illi alia pars essentialis realis, quae de facto in nobis qui sumus veri, & essentialiter completi homines, componit essentialiter hominem: hoc autem absurdum sine dubio maximum est in fide, asserente Christum Dominum habere essentiam hominis completissimam, & nihil pertinens ad essentialem constitutionem hominis in ipso defecere; hoc enim definitum est in Concilio Ephesino oecumenico contra haereticos, asserentes in Christo Domino non dari animam rationalem, ex eo quod diuinitas, ut ipsi Fanatici delirantes somniabant, loco animae rationalis constitueret cum materia totum compositum hominis, huius enim haeresis poenitus, & funditus labefactanda causa sacrosancta illa oecumenica Synodus legitime in Spiritu sancto congregata, ac diuino numeris instinctu afflata decreuit in Christo Domino omnes partes essentielles ad hominis essentialem constitutionem necessarias existere sine dubio; alias, ut ait ipsum Concilium, asserter humani generis non redemisset totum hominem essentialem, nec sanaret totum infirmum, sed solam partem illius, in quo certe maxima iniuria irrogaretur Christo Domino, siquidem sequeretur ex tali iniqua assertionem, nec perfecte, nec complete Redemptoris, ac diuini medici manus impleuisse. Tum sic illa substantia realis, quae essentialis pars hominis est, quaeque à vobis falso supposititalitas dicitur, deficit in Christo Domino: ergo deficit aliqua pars essentialiter pertinens ad constitutionem hominis, quod est aperte contra Concilium, ne igitur his angustiis concludaris, ne itidem in hac absurda incidas, obsecro te amice, ut supposititalitatem potius modum quam rem fatearis.

²² Dices supposititalitatem non esse de essentia hominis, quia licet ipsa essentialiter ordinetur

ad naturam; natura tamen non essentialiter ordinatur ad illam, ac proinde licet illa substantia ex vi suae essentiae, & primaria institutione sit actus perficiens naturam, & ideo primario, & essentialiter respiciat illam; natura tamen non respicit primario, & essentialiter ut perfectibilis essentialiter, ac per consequens ut potentia passiva talem actum substantialem essentialem, quia bene potest quaedam perfectio essentialiter respicere primario, per se, & essentialiter aliquod subiectum, & nihilominus tale subiectum non necessario respicit primario, & essentialiter quantum est ex se talem perfectionem, sed potius secundario, & tanquam quid extra essentiam eius: exemplum potest poni apertissimum ad hanc materiam explicandam in risibilibus, in intellectu, & voluntate, ac ceteris potentiis accidentalibus; risibilibus enim ex sua essentia primario, & per se essentialiter est perfectio, & actus hominis, quia per ordinem transcendentalem, & essentialem respicit hominem perficiendum per illam, & ideo in omnium sententia ordo per quem respicit accidens substantiam, tanquam perfectio eius, est essentialis accidenti, & nihilominus substantia non respicit essentialiter, & primario accidens: ergo similiter licet illa substantia, quae supposititalitas est, respiciat primario, & essentialiter naturam, bene poterit natura non primario, & essentialiter, sed secundario respicere talem supposititalitatem; ex quo sequitur necessario supposititalitatem non esse partem essentialem hominis, atque adeo in Christo nullam deficere partem, quae ad essentialem constitutionem hominis pertinet.

Sed contra, quia quando perfectio, & perfectibile, potentia, & actus sunt in eodem ordine, impossibile est quod actus respiciat essentialiter potentiam, & potentia non respiciat essentialiter, & primario talem actum, tanquam terminum primarium, & essentialiter specificationem ordinis, seu relationis transcendentis existentis in tali potentia: sed illa supposititalitas supposito quod est substantia realis, & actus essentialis naturae est in eodem ordine omnino, ac est ipsa natura perfectibilis per talem actum: ergo talis natura primario per se, & essentialiter respicit talem actum substantialem, tanquam perfectionem essentialiter illam perficientem.

Maiores sic patet, quia ideo materia prima respicit primario, & essentialiter, tanquam proprium, & essentialem actum specificationem suae relationis transcendentis, formam substantialem, verbi gratia, animam equi, vel animam rationalem, quia anima equi, & quaecunque forma substantialis, quae actus est talis materiae, est in eodem ordine primario, ac est materia prima; nam si materia prima est in ordine substantiae realis absolute, etiam forma substantialis est substantia realis absolute primario, & per se; è contra vero ipsa materia prima non respicit primario per se & essentialiter accidens tanquam actum primarium & essentialem, quia accidens non est in eodem ordine primario, ac materia prima; nam materia prima est in ordine primario, scilicet ordine substantiae, & accidens est in ordine secundario, scilicet in ordine accidentali, qui secundarius ordo est, accidens enim est secundarium ens, & sic vocatur ens, ac ens per attributionem ad primarium in sententia Aduersariorum, & cum eo modo

Quæst. III. An quod addat sit modus, &c. 71

modo debeat respicere potentia actum, quo est ipse actus, & actus accidentaliter sit secundarius actus, & non primarius, quia est in secundario ordine, & non in primario, quo est potentia materiae, inde euenit necessario, quod materia non respiciat primario per se, & essentialiter ipsum accidens: ergo quando perfectio, & perfectibile, potentia, & actus sunt in eodem ordine primario, & per se essentialiter se adinuicem debent respicere primario, ita ut si actus respiciat primario potentiam, & potentia etiam debeat respicere primario talem actum sine aliqua tergiuersatione & exceptione.

25 Minor illa sic probatur, quia natura est in ordine primario entis, scilicet in ordine substantiae, & intra ordinem substantiae in primaria ratione, scilicet in esse rei, & non in ratione modi substantialis: atqui suppositualitas illa ex suppositione, quod est substantia realis, est in ordine substantiae, & intra illum ordinem in ratione superiori, scilicet in ratione rei, & non modi, & natura est potentia respectu illius, ut ex supra dictis patet, & suppositualitas illa est actus ipsius: ergo talis actus, & potentia sunt in eodem ordine, & sic necessario sequitur consequentia prima ut adinuicem respiciantur primario, & per se ex illo euidenti axioma, quod omnipotentia correspondeat, actus & omni actui correspondeat potentia cum proportionem, & ordine inter ipsa, ita ut si actus sit primario talis, potentia illum primario respiciat: sed illa substantia realis, quae suppositualitas dicitur, est actus ex sua essentia, & natura, & non est actus secundarius, quia est in primario ordine, scilicet ordine substantiae, & intra ordinem substantiae, non in secundaria ratione, scilicet in ratione modi, sed in perfectissima ratione rei substantialis: ergo illi debet correspondere aliqua potentia primario per se, & essentialiter: sed hæc non est alia nisi natura, cum natura sit perfectibilis per talem actum, perfectibile enim potentia est: ergo natura est potentia primario per se, & essentialiter ordinata ad suppositualitatem: ergo suppositualitas vnitur per se ut constituat vnum per se essentiale cum natura, quia ex actu essentiali, & potentia essentiali vnum per se essentiale debet resultare, ut videre est in toto resultate ex corpore, & animo rationali, quod totum per se essentiale est, quia corpus, & anima rationalis, ex quibus coalescit, sunt actus, & potentia essentialis; ex quo necessario sequitur, quod tam natura, quam suppositualitas sint rationes essentialiter incompletae; ex quo maximum absurdum colligitur, nimirum, quod Verbum diuinum non poterit supplere effectum suppositualitatis; nam certissimum est Deum non posse supplere effectum primarium causae formalis, seu actus essentialiter incompleti, sicut effectum primarium animae rationalis, ut inconfecto est apud omnes; sed suppositualitas est forma, seu actus essentialiter incompleta: ergo Verbum diuinum non potuit suppositare naturam creatam & constituere suppositum, quia suppositum est effectus formalis suppositualitatis; atqui fide sanctum est Verbum diuinum suppositasse naturam humanam, supplensque, ac supplere de facto effectum primarium suppositualitatis creatæ: ergo signum euidentis est talem suppositualitatem creatam, cuius loco sufficitur Verbum, non esse formam, nec actum essentialiter incompletum, ac per consequens non esse rem, sed modum.

26 Dices etiam si suppositualitas sit modus sequi

naturam essentialiter, ac primario, respicere talem suppositualitatem, cum suppositualitas sit actus ex sua essentia natura; & ideo debere naturam essentialiter respicere illam; ex quo colligitur naturam esse essentialiter incompletam, & suppositualitatem similiter, & cætera absurda sine dubio eruentur.

27 Contra, quia si suppositualitas est modus adueniens naturæ, supponet sine dubio naturam iam constitutam in esse naturæ: ergo suppositualitas non potest esse actus essentialis naturæ; nam si esset illi essentialis, esset hoc ex eo quod constitueret essentialiter illam in suo esse essentiali; atqui non constituit illam, sed supponit illam constitutam: ergo non potest esse actus essentialis ipsius, quia modus qui non constituit essentialiter rem, non potest esse essentialis rei, nam ideo vnio substantialis inter materiam, & formam, non est essentialis materiae, nec formæ, quia non constituit illas in suo esse, est tamen essentialis composito, quia constituit illud essentialiter in suo esse: unde certissimum est modum non esse essentialem alicui in primo modo essentialitatis, nisi constituat illud essentialiter: atqui suppositualitas, qui modus est non constituit essentialiter naturam in esse naturæ: ergo non est essentialis hoc primo modo naturæ.

28 Alio secundo modo potest esse aliquis actus essentialis potentia, scilicet in quantum primario, & essentialiter respicit talem actum, utrum illo constituat vnum per se essentiale, eo modo quo dicitur animam rationalem esse actum essentialem materiae, non enim ita dicitur, quia constituat essentialiter illam, sed quia per ordinem essentialem, & transcendentem constituentem essentialiter ipsam materiam primario, & per se respicitur talis actus ab ipsa, sed neque hoc modo potest dici suppositualitas, si est modus essentialis naturæ: ergo nullo modo essentialis est illi, si modus est, quod aliter eueniret si esset actus realis substantialis; hæc minor sic demonstratur, quia ad hoc ut aliquis actus primario, & per se essentialiter respiciatur, ab aliqua potentia, necessario est quod talis actus sit in eodem ordine, & primaria ratione, ac est potentia ut supra diximus, & exemplis demonstrauimus: sed modus substantialis, & natura substantialis, licet sint in ordine substantiae ut sic, nihilominus non sunt in primaria ratione illius ordinis ambo, quia natura est in ordine substantiae, & in ratione realitatis absolute, quæ est primaria ratio illius ordinis, in qua sunt Deus, Angeli, homines, tanquam primariæ rationes substantiales: sed modus substantialis licet sit in ordine substantiae, nihilominus non est in primaria ratione illius ordinis, quia non est res, sed modus; modus enim comparatur cum re, cuius modus est secundaria entitas, dicitur & vocatur etiam entis ens, ac proinde modus substantialis non absolute vocatur substantia, sed cum addito, videlicet secundaria, quarum denominationum veritas originem ducit ex imperfectione, ac infirma ratione, seu debilitate modi, quæ relucet maxime in hoc ut nec esse, nec conservari, nec concipi possit sine subiecto: ergo talis natura non potest primario per se, & essentialiter respicere modum suppositualitatis, & sic hoc secundo modo non poterit esse essentialis illi.

29 Dices materiam primam primario & per se respicere vnionem essentialem, media qua vnitur animæ rationali, & nihilominus talis vnio est modus;

modus: ergo licet supposititas sit modus, potest respici primario, & essentialiter à natura.

30 Sed contra, quia vnio non pri nario, & per se essentialiter respicitur à materia propter se existendo in ipsa, sed propter animam rationalem, quæ proprie primario, & per se respicitur à materia prima, quia primarius actus eius est; nam eodem ordine debet respici medium & finis, & sic eodem ordine respicitur à potentia actus, & obiectum, & eodem actu charitatis diligimus creaturas, & Deum; Deum propter se, creaturas autem non propter se, sed propter Deum, qui est finis earum, in qua ratione tendendi, licet per eundem ordinem tendat materia in vnionem, & in animam rationalem, primario tamen dicitur tendere in animam rationalem, & secundario in modum vnionis, quia modus est, sicut v.g. licet eodem actu charitatis diligamus Deum, & creaturas, primario Deum, secundario creaturas diligimus tali actu, & ideo compositio, quæ fit ex vnione, & ex materia prima, scilicet concretum illud resultans ex vnione, & materia prima, scilicet materia vnita, vt distincta à toto, non dicitur concretum essentialiter, sed substantiale tantum, nec vnio dicitur actus essentialis materia primæ, & non propter aliam rationem, nisi quia est modus, imo licet primario respiciatur talis vnio, & dicatur essentialis respectu materia primæ, nec erit talis propter se, sed propter formam, qui est actus formalis, & essentialis materia primæ, quia cum non possit respicere materia prima formam, nisi quatenus actum ipsius materia, & non possit esse actus materia, nisi vt vnatur illi, & informetur per illam, necesse est vt non solum respiciat formam, sed etiam vnionem, media qua formaliter perficitur à tali forma: sed non per se, ac propter se cum non sit perfectus actus, sed propter formam, quæ perfecti actus essentialis rationem induit, & ratio est, quia vnio est modus, ac per consequens secundaria ratio in ordine substantiæ, & sic non potest ex se, & propter se primario, & essentialiter respici; atqui supposititas est modus, ac per consequens est secundaria ratio in ordine substantiæ: ergo non potest primario, & per se essentialiter respici à potentia reali absoluta, & essentiali, quæ est in primaria ratione ordinis substantialis, quia quod est primariū in aliquo ordine, non potest primario, & essentialiter respicere actum secundarium in illo ordine, vti est modus in ordine substantiæ; vnde supposititas, nec propter se, nec propter aliud potest respici essentialiter à natura, non propter se, quia vt dixi, est secundaria ratio in ordine substantiæ, quia est modus, nec propter aliud, quia non est ratio, nec medium formale alicuius actus primarij, & essentialis, qualis est vnio respectu formæ substantialis, quæ actus primarius essentialis est materia; supposititas enim non datur naturæ, vt per illam acquirat alium actum, sed potius vt per ipsam supposititatem terminetur, & compleatur ipsa natura, ac tandem in illa sistat actualio ipsius, quare si debeat respici supposititas, necessario propter se respicienda est; sed propter se non potest primario, & essentialiter respici à natura; quia vt sæpe dixi, est modus, ac per consequens est actus secundarius in ordine substantiæ, & secundarius actus non potest primario respici, sed secundario ab illa re, quæ primaria est in aliquo ordine; vti est natura substantialis.

Ergo ex his omnibus euidenter sequetur sup-

positabilitatem non esse actum essentialem naturæ, quia non est primarius in ordine in quo est natura, quia non est res, sed modus; si autem esset res, sine dubio esset actus essentialis, quia primario, & essentialiter respiceretur à natura, vt patet ex supradictis, & sic ex supposititate, & natura componeretur quoddam totum per se essentialiter, quod apertissime patet exemplo materia primæ, ipsa enim incompleta potentia est, & respicit, quatenus incompleta est tam substantiam suam, quam animam rationalem, & nihilominus animam rationalem respicit primario, & essentialiter tanquam actum essentialem ipsius; substantiam autem non respicit primario, & essentialiter, sed potius secundario, & nulla potest alia à priori ratio reddi huius discriminis, nisi naturæ vtriusque ratio, nam natura animæ rationalis est substantia realis, & actus primarius in ordine substantiæ, quia est res; substantia autem est modus, & ideo in ordine substantiæ est secundarius actus: ergo non mirum, quod primario respiciatur anima rationalis, & quod substantia respiciatur secundario, ac proinde quod anima rationalis sit actus essentialis, & substantia non sit actus essentialis materia: ergo si supposititas est actus substantialis realis absolute, & perfectio realiter perficiens naturam, sine dubio primarie, & essentialiter respicietur ab ipsa, & sic erit actus essentialis illius constitutus cum natura quoddam totum essentialiter per se, de quo interrogo an sit creatum, vel increatum, non increatum, vt de fide certum est, loquimur enim in Angelo, vel in homine: ergo est creatum; sed omne creatum est limitatum finitum, & vltimo terminatum; sed omne terminatum, finitum, & limitatum actuale debet esse ab actuali fine, limite, & termino: ergo illud compositum essentialiter debet habere limitem, finem, ac terminum actualem; atqui talis terminus, & finis non est aut essentialis, aut de essentialia illius, quia terminus est extra essentialiam rei, cuius terminus est, vt patet ex dictis in *Logica in lib. perierm*. Et constat ex illo Arist. terminus est intra quod omnia primi, & extra quod nihil est accipere primi: ergo terminus, finis, seu limes huius compositi essentialis ex natura, & supposititate debet esse absolute extra essentialiam illius, ac per consequens nullo modo potest esse actus essentialis talis compositi: ergo non potest esse supradictus terminus finis, & limes, res, sed modus, quia si esset res, vt supradictum est, esset actus essentialis, quia ex ipso componeretur aliquod essentialiter per se, de quo iterum interrogaremus, an esset limitatum, & terminatum, si terminatum: ergo per aliquem terminum distinctum à parte rei ab ipso, & extra essentialiam ipsius, quia non est limitata, nec terminata res per se ipsam, nec per aliquid essentialiter sibi, de quo termino interrogabo, an sit res an modus; si res, iterum redibit idem ipsum argumentum, & procedetur in infinitum, quem processum lumen ipsum naturale dicitur esse vitandum: ergo est modus, sed terminus substantiæ realis, & compositi essentialiter substantiæ, est supposititas: ergo supposititas est modus, & non res.

31 Vergetur, quia si esset res vt ex supradictis patet, esset actus substantialis realis, & sic esset forma substantialis hominis, ex quo maximum absurdum sequeretur, nimirum quod in vno composito essentialiter vti est homo, deor duplex forma substantialis totalis, quod nec ipsi aduersarij

Quæst. III. An positium quod addit, &c. 73

aduersarij concedunt alias ex tali concessione eruerent necessario omnia absurda, quæ deducta fuerunt in *Physicis*, contra Scotum asserentem dari formam corporeitatis in composito substantiali, quæ maxima sunt.

32 Ultimo sic probatur, quia inhærentia accidentis ad subiectum est modus oppositus respectu suppositiualitatis, & est quasi ultimus terminus, seu modus talis formæ secundum existentiam eius; accidens enim quamvis ex vi suæ existentia sit aptum, & propensum ad inhærendum, non tamen est actu inhærens ex vi solius existentia, sed indiget speciali modo inhærendi, qui est veluti ultimus terminus existentia ipsius; igitur opposito quidem modo, tamen proportionabili, intelligendum est in substantiali natura; quod licet sit actualis entitas per existentiam suam, ex vi talis existentia præcise sumptæ, non est subsistens, sed indiget modo per se essendi, quo ultimo terminatur existentia naturæ, ut in se sit sine dependentia ab aliquo substantiæ: ille ergo modus complet suppositum & habet rationem suppositiualitatis.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta aduersaria solvuntur.

33 AD primum argumentum nego maiorem, ut patet ex dictis latissime in probatione nostræ conclusionis, ubi varios modos ostendimus, qui non sunt determinationes ad aliud, sed absoluti: ad probationem illius maioris respondeo, à P. Hurtad. non numerari omnes modos, & sic non mitum, quod in tali numeratione non reperiatur aliquem modum, qui non sit determinatio ad aliud: ad probationem minoris dico, suppositiualitatem nihil aliud esse, quam ultimum terminum naturæ substantialis completæ, qui ex eo quod ultimus terminus sit, petit necessario ut sit modus & non res.

34 Ad secundum nego quod Verbum diuinum non possit supplere effectum modi, si talis modus sit terminus naturæ, & suppositiualitatis illius, & ratio euidens à priori est, quia Verbum diuinum est suppositum formalissime includens formalissimam suppositiualitatem, ratione cuius ipsum Verbum in esse suppositi constituitur, ipsa autem suppositiualitas Verbi diuini est increata suppositiualitas eminenter continens omnem suppositiualitatem creatam ratione diuinitatis incluse transcendentaliter in ipsa suppositiualitate, seu relatione personali, quæ etiam terminus ultimus diuinitatis dicitur: atqui omne quod continet eminenter aliud, potest supplere vices illius quod continet eminenter; ergo suppositiualitas illa Verbi diuini poterit supplere effectum suppositiualitatis creatæ, licet ipsa suppositiualitas creatæ sit modus, ex alio autem capite cum Verbum diuinum, & suppositiualitas ipsius non sit formaliter forma substantialis, non continebit eminenter formam substantialem, nec æquiualebit ipsi; sed potius repugnabit suppositiualitati diuinæ esse formam substantialem formaliter, ac per consequens repugnabit etiam supplere effectum formæ substantialis; nam, ut certum est, apud omnes Theologos, suppositiualitatem diuinam non posse exercere causalitatem aliquam intrinsecam sive materiale siue formalem, quia nec est materia, nec forma formaliter; at vero in sententia omnium potest supplere effectum substantialem, quia sub-

sistentia diuina est vere & formaliter talis, & terminare naturam non dicit imperfectionem ex parte terminantis, quam dicit, quæcunque vera informatio formæ, scilicet incomplementum essentialiale, quia forma essentialiter est incompleta, ita ut incomplementum eius ita conuertatur cum forma, ut nullo modo possit concipi forma sine incomplemento essentiali, cum vero maxime repugnet incomplementum essentialiale Deo, inde est quod Deo repugnet etiam ratio formæ essentialis, quod non contingit in termino, seu suppositiualitate ut sic, & ideo omnes vnanimiter concedimus in Deo rationem suppositiualitatis formaliter; ergo signum est rationem formæ ut sic formaliter sumptæ includere imperfectionem aliquam, ita conuertibilem cum ratione formæ, ut nullo modo possit adhuc in ratione præcisiuissima purificari à tali imperfectione, ratione cuius negatur ab omnibus catholicis Verbum diuinum posse esse formam, ac posse munus formæ exercere; posse tamen exercere munus terminandi, & suppositandi, quia terminare ut sic, & suppositare nullam perfectionem dicit, sed magnam imperfectionem; unde licet terminus creatus sit modo, & terminet modaliter, non poterit Verbum diuinum, ablatis imperfectionibus modi terminare eminentiori modo humanitatem, in qua nulla implicatio potest reperiri.

Ad tertium argumentum concedo maiorem, & nego minorem, ad eius probationem concedo itē maiorem & nego minorem, quia substantia siue sit res, siue sit modus inniti necessario debet in natura, cum ab ipsa fluat efficienter media actioneeductiua per modum emanationis, dicere enim substantiam illam à Deo solum produci, nec esse effectum alicuius causæ creatæ, existimo paradoxum, & inane, ut postea probabitur; quare si ab aliqua causa creatæ attingitur necessario, ab illa sit per educationem, atque adeo per innitentiam, & substantiationem sui ipsius in alia, id vero quod in ipsa minori dicitur, naturam scilicet inniti substantia absolute negandum est, si intelligatur de propria innitentia, & substantiatione, natura enim à substantia solum pender, ut à termino, & non ut à substantiæ, nec confutatio responsionis facta ab Albertino, scilicet effectum formalem, quem confert forma præhabendum à forma non solum ut quod sed etiam ut quod, nihil urget; forma enim confert esse formatum materiæ, & tamen forma ipsa non est ut quod, formata, item efficit ens completum secundum speciem, & tamen ipsa non est completa ut quod, sed simpliciter incompleta: non ergo in vniuersum verum est, ut id quod forma alicui confert, ut quod præbeat in se ut quod, sufficit enim ut præbeat ut quod quantumvis considerata ut quod talis ipsa non sit.

Ad quartum concedo maiorem & nego primam & secundam consequentiam, quia neutra sequitur ex limitatione naturæ; non prima, quia etiam substantia creatæ quantumvis res sit, est finita & limitata, est enim creatura; vel ergo de ratione entis finiti, & limitati est ut indigeat substantiantē, vel de ratione entis finiti, quæ sit natura, si primum indiget: ergo ipsa substantia vterioris substantiantē, sique in infinitum abeundum, si vero secundum petis principium, ut de se patet, ex quo sit, neque secundam consequentiam subsistere (nittebat enim in prima) vtrum vero ex conceptu naturæ finitæ colligatur substantia seu ex terminus naturæ rei ab ipsa distinctus, dicā alibi.

I. P. Tom. II.

K

QVÆSTIO